



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

Titvlvs XXX. De decimis, Primitijs & Oblationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

TITULUS XXX.
DE DECIMIS, PRIMITIIS ET
OBLATIONIBUS.

SECTIO I.
De definitione & divisione
decimarum ac obligatione eas
solvendi.

§. I.

Quid, & quotuplices sine
decima?

Decimæ in genere, propriè tamen di-
ci possunt, quod sint pars decima
fructuum, aut lucri justè acquisiti, ad quam
petendam jus competit Ecclesijs Parochia-
libus ratione ministerij Sacramentorum:
ita ut jus hoc accipiendi decimas, sit jus
spirituale, sive spirituali annexum, quia
dependet à ministerio spirituali, à mini-
sterio scilicet Sacramentorum ministran-
dorum.

Tuplices autem communiter assignan-
tur decimæ, reales, personales, & mixtæ.
Reales dicuntur, quæ ex prædijs, sive
bonis immobilibus solvuntur, ex agris v. g.
hortis, vineis sylvis &c. Personales sunt,
quæ ex lucro, hominis industriâ quæsito,
penduntur, ex negotiatione v. g. artifi-
cio, venatione, piscatione &c. Mixtæ
denique sunt, quæ ex fructibus pecorum
vel gallinarum, anserum &c. ex lacte, ca-
feo, ovis &c. in proprijs prædijs, concur-
sente industriâ hominum, acquisitis sol-

vuntur, ita ut partim prædiales, partim
personales sint, si tamen hoc ma-
genus decimarum admittere placet,
quod non omnibus placet, quia præ-
omnes decimas ex prædijs, aut fructibus
animalium solvendas, prædiales, &
reales dici debere; decimas vero, quæ
præcisè respondent industriæ & lucro
hominum, personales dici debent. De-
sunt autem decimæ reales in hoc loco
acceptæ, subdividi in majores, quæ ex
mento v. g. & vino &c. solvantur, &
minores, quæ ex hortis, fructibus can-
lium, & alijs minutioribus solvantur.
Sunt quidem etiam decimæ laicæ, quæ
jam olim ab Ecclesijs, quibus ex præ-
sua solvebantur, in laicos translatæ,
ob justam scilicet causam, si dicitur
men de decimis aliquibus, laicæ sunt
Ecclesiasticæ, pro Ecclesia petuntur
Christianos præsumendū, cum imper-
mavam suam institutionem Ecclesia
nistris debite sint decimæ.

§. II.

Quo jure decima introduita
& debeantur ministris Ecclesijs?

Decimæ materialiter & seculariter
stantiam spectatæ, quatenus
stipendium necessarium ad sustentan-
nem ministrorum Ecclesiæ, jure
rali, ac divino debentur, tum quod

fidia præcipiatur, ut necessaria vitæ tanquam debitum stipendium, subministrantur illis; tum quod ex Christi præcepto, dignus sit operarius cibo suo *Matth. 10.* Quatenus verò sunt certa & determinata quora, decima v. g. pars fructuum, tempore quidem legis Moysaicae jure divino positivo debebantur Levitis, juxta *capitulum 27. Leviticum*; in novo autem testamento clericis de jure positivo canonico tantum debentur, cum nulla lex divina in novo Testamento extet, qua obligentur fideles ad decimam partem dandam clericis, multa autem sint SS. Canonum præcepta ad hanc quotam obligantia. Potest quidem dici, deberi decimas etiam in novo testamento originaliter de jure divino, eo quod canonica institutio, circa decimas dandas, originem suam acceperit ex jure divino, in antiqua lege decimam talem partem præscribente; & quatenus solvantur in recognitionem supremæ Majestatis, formaliter etiam de jure divino præcepta sint, non tamen probari potest efficaciter, quod formaliter acceptæ, ut sunt hæc determinata quora ministris Ecclesiæ solvenda, sint juris divini.

SECTIO II.

De rebus, ex quibus decima sunt solvenda, & de modo, quo solvi debent.

§. I.

Ex quibus rebus decima sive prædiales, sive personales sunt solvenda?

Communis ac certa Doctorum omnium sententia est, quod solvi per Compend. Pirhing.

se debeant decimæ prædiales ex omnibus proventibus rerum omnium tam mobiliū, quam immobiliū, uti patet ex *c. nuntios. 6. c. ex parte. 21. c. ma. 26. & pluribus alijs hujus tit. capitalis.* Ubi in specie certæ nonnunquam res exprimuntur, ex quibus debent dari decimæ; & asseritur etiam, quod integrè eas solvi debeant, ac sæpius eodem anno, si sæpius & diversis temporibus seminati ac producti fructus fuerint, & qui in mora culpabili solvendi sunt, censuris etiam Ecclesiasticis ad harum solutionem compelli debeant.

Decimæ verò personales, ex omnibus quidem illis, quæ industriam hominis, & hujus labore licitè acquisita sunt, etiam ex stipendio militis, advocati, procuratoris &c. ex præda, venatione, piscatione, aucupio (si tamen inter personales has posteriores numerare velis) solvi debeant, jus commune spectando, uti *ex c. 22. & 23. ac alijs pluribus hujus tit.* patet, plurima tamen tam de his decimis personalibus, quæ omnino abrogatæ per contrariam consuetudinem videntur, quàm de prædialibus legitima consuetudo immutavit, quæ servanda erit in hac juris positivi materia.

§. II.

Verum ex rebus illicitè acquisitis debeantur decimæ, & an ex acquisitis titulo lucrativo?

Decimæ prædiales etiam ex rebus injustè & illicitè acquisitis solvenda sunt, sic ex fructibus æri, quamvis usuraria pecuniâ hic coemptus sit, aut illicitius possessio violentè acquisita sit, debentur decimæ prædiales, cum præda aut usurarius non debeat esse melioris

A a a a

con-

conditionis, quam iustus Dominus, & bonæ fidei possessor. Circa personales tamen decimas, ubi earum adhuc usus est, distingui debet, ita ut non debeant solvi, nec ab Ecclesia accipi possint, si res injustè contra iusticiam commutativam sint acquisitæ, per factum v. g. rapinam &c. ita, ut talium rerum dominium non acquiratur accipienti, tum quòd nullo modo de tali re disponere possit ille, qui taliter hæc injustè acquisivit; tum quòd Ecclesia, hæc à non Domino tradita, accipere non possit, ne videatur illius injustitiæ cooperari; solvi verò debeant, si res illicitè quidem, ob turpem causam v. g. contra temperantiam, castitatem, seu similem virtutem &c. acquiruntur, ita tamen ut earum dominium accipiens sibi acquirat, nisi fortassis ex hac etiam acceptione scandalum oriretur, si Ecclesia decimas personales ex his etiam illicitè acquisitis acciperet.

Ex illis verò, quæ titulo gratuito, sive lucrativo acquiruntur, ex hæreditate v. g. legato, donatione liberali &c. quòd de jure communi solvendæ sint decimæ, multi concedunt, cum jura loquantur universaliter, quando de decimis solvendis loquantur, de omnibus bonis, & de omni lucro licito solvendæ decimas, afferentia; fatentur tamen etiam ad consuetudinem hæc in re attendendam, & multas alias exceptiones faciunt, ut meritò probabilior sententia videatur, quòd ex taliter acquisitis nullæ decimæ personales sint solvendæ, cum hæc de jure communitantum solvi debeant ex lucro, industriâ vel operatione hominis acquisito, qualiter

acquisita non sunt, quæ gratuita liberali donatione &c. acquiruntur.

§. III.

An & qua ratione decimæ sint integre, & absque diminutione solvendæ?

Quòd integre solvi debeant decimæ prædiales, & quæ mixtæ dicuntur ex dictis & varijs hujus tit. juribus tet: censentur autem integre solvi solvantur non deducendo prius ex decimis indecimatis census, tributa, expensis &c. aut alia debita, ut colligitur ex c. cum homines. 7. i. Tit. 26. & c. cum non sit. 33. h. i. hæc enim deducendo prius, quam decimæ solvantur, magna fiet diminutio cum prædialibus Ecclesiæ & divini cultus interesse cum hic temporalibus creditibus dominis postponeretur; & quanto fructuum nomine in jure illi tantum fructus veniant, qui deductis expensis sunt, intelligi tamen hæc accipi debet non in ordine ad decimas, sed ad reparationem damni ob factam laborem. Ex personalibus verò decimis solvi debeant, deduci prius expensis, quæ necessariæ & utiliter ad fructum acquirendum factæ sunt, ut colligitur ex c. pastoralis. 28. h. i. cum tamen decimæ non possint computari nisi decimæ cum industriâ & operâ hominis acquisitum, ex quo decimæ personales solvi debent, si earum aliquis usus est.

3(0)

SECTIO

SECTIO III.

De iis, qui obligantur solvere decimas, & ijs qui per privilegium sunt exempti.

§. I.

Quinam in genere teneantur solvere decimas?

Omnes fideles baptizatos, qui in spiritualibus subiecti sunt alicui parochio, à quo Sacramenta recipere debent, obligatos esse per se, & ex debito personali ad dandas decimas, nisi legitimo aliquo titulo sint immunes, communissima T. T. & CC. sententia docet, & probatur tum ex jure *c. transmissa 23. Et c. à nobis 24. h. t.* tum ex ratione, quòd decimæ solvantur in stipendium sustentationis pro spirituali cura à parochis & ministris Ecclesiæ præstanda; ex reali verò obligatione ad decimas solvendas obligantur, qui rem obnoxiam antea decimis de facto obtrinent, cujuscunq; status, conditionis, ordinis ac dignitatis sint, nisi legitime sint ab his dandis exempti, cum res, quæ de jure est decimabilis, cum hoc onere transeat ad quemcunq; transit. Et hinc quamvis Judæi & alij non baptizati, personali obligatione non teneantur ad solvendas decimas, cum non sint subiecti Ecclesiæ, & consequenter parochi v. g. eorum pastores non sint, obligari tamen possunt obligatione reali, vi illius scilicet rei, quæ prius, antequam ad eas pervenerit, decimas præbebat Ecclesiæ, & nunc in eorum est possessione *c. de terris 16. h. t. Et c. quanto 18. de usu-*

ris. si tamen dimittere talia prædia v. g. nolint prout ex citato c. de terris colligitur.

§. II.

Quinam in specie obligentur solvere decimas, vel non?

De clericis dubitatur 1. utrum etiam hi solvere decimas teneantur, cum de clericis dicatur, novum genus exacti-
onis esse, si clerici à clericis decimas exigant *c. novum genus. 2. h. t.* Respondetur tamen 1. Summum Pontificem per se, & ex debito personali non obligari posse ad solvendas decimas, cum nulli ordinario pastori in spiritualibus subsit, per accidens tamen fieri posse, ut etiam ille obligatione reali obligetur ad decimas dandas vi bonorū patrimonialium v. g. ad decimas dandas obligatorum prius quam ille fieret Pontifex; quod ipsum etiam de Episcopis, & Ecclesiarum rectoribus, ac parochis dici debet, non obligari scilicet eos ex debito personali ad decimas dandas, cum nullum jus aut consuetudo eos obliget, obligari verò nonnunquam ex debito reali, ratione bonorum suorum patrimonialium ad decimas solvendas jam prius obligatorum, cum ab hoc onere rebus imposto non eximat Episcopatus, aut parochi ratio. De illis verò clericis, qui non ministrant divina alijs fidelibus ex officio, satis quidem certum est, quòd ex redditibus suis, quos titulo beneficij, ut clerici, percipiunt, nullas alijs clericis decimas persolvant, quod solum volunt citata verba *c. novum*, & desumpta ex antiquo testamento de Levitis decimas non solventibus, paritas probat: de alijs verò proventibus titulo

A a a a a

rem-

temporali acquisitis, & quos obtinent, ut Laici, quod per se, & ex personali obligatione ad decimas solvendas tenentur illis pastoribus, à quibus Sacramenta, & divina percipiunt, ultima *c. c. Novum*; verba probant, ubi dicitur: *illi profecto Clerici, qui à Clericis spiritualium ministeriorum labores percipiunt, decimas eis debent*: & confirmat ratio, quia respectu honorum, & reddituum talium, temporali titulo acquiritorum, per accidens est, quod sit Clericus, ergo in his quoad solvendas decimas non attenditur ut Clericus, sed ut Laicus, qui à solvendis decimis exemptus non est.

Secundò dubitatur de religiosis, utrum hi teneantur ad præstandas decimas. *de jure communi* obligari illos ad decimas prædiales solvendas illi parochio, in cujus parochia eorum prædia sita sunt, nisi per speciale privilegium, vel contrariam consuetudinem ab hoc onere sint exempti, prout colligitur *ex c. 3. 4. c. 10. h. t. c. ex c. statuto 2. eodem in 6.* ita ut de jure antiquo, prout ex modò *c. 6. statuto* Diocesanorum etiam seu Episcoporum judicio se sistere debeant, si super decimis ab Ecclesiis Parochialibus conveniantur, nisi non tantum quoad personas religiosas, sed etiam quoad res suas, & decimas à jurisdictione Episcopi exempti essent.

Tertiò dubitatur de pauperibus, utrum isti ad decimas præstandas sint obligati: cui dubio respondetur, si communi tantum paupertate laborent, teneant tamen ad pauperem suam Familiam sustentandam, etiam si detracta fuerint decimæ, obligari illos ad dandas decimas,

ob generalia verba jurium; que de marum solutionem præscribunt: si ob rem extremam necessitate laborent, ita gravi, ut solutis decimis non habeant necessaria ad se suosque congruè sustentandos, non obligantur, sed ad meliorem fortunam proveniendam, enim præceptum solvendi decimas Ecclesiasticum, & affirmativum, ut autem præcepta non semper obligent, neque cum tanta difficultate, contra ter credibile non est, quòd Ecclesiasticum ad præstandas decimas hos tales obligare voluerit.

Quartò dubitatur, dominus prædialibus decimabilis, an colonus sive condudatus decimas dare debeat? *de jure communi* facta locationis decimas vel ab hoc vel ab illo solvendas: si dominus conduxit operam coloni pro pensione parochiaria, ita ut omnes fructus ad dominum pertineant, tam omnes decimæ prædiales debet dominus solvere, ita omnes fructus ad eum perveniunt, verò ipsemet colonus conduxit operam pro pensione pecuniaria aut fructuaria, ut singulis annis v. g. certas fructus scaphas solvere domino debet, debet ipse decimas ex fundo v. g. fructibus integras solvere *c. Non est. 22. c. 1. non sic 33. h. t.* vel si partem fructuum dominus accipiat, & colonus partem accipiat, debet uterque partem decimas solvere; *c. 2. d. m. 1. h. t.*

§. III.

An quis per privilegium possit
eximi ab obligatione solvendi decimas,
& per quem?

Papa potest quidem valide de potestate absoluta præceptum sive obligationem solvendi decimas, quoad omnes Christianos tollere, modò ministris Ecclesiæ de congrua sustentatione provisum sit, cum hæc obligatio, qua talis, non ex jure divino, sed Ecclesiastico proveniat: vix tamen videtur causa sufficiens excogitari posse, hujus tam universalis abrogationis licitè faciendæ. Quodd tamen per speciale privilegium particulari personæ concessum, vel per generale toti communitati alicui concessum possit immunitas à decimis obtineri, vel à Papa, vel à jure communi, probant nimis manifestæ experientiæ, cum talis relaxatio nec præjudicet aliis, qui decimas solvere debent, nec contrarietur juri divino. Hanc autem exemptionem non Episcopi, aut alii Prælati inferiores concedere possunt, sed solus Summus Pontifex, cum illi contra jus commune disponere non possint, possit autem hic.

§. IV.

Quanam privilegia exemptionis
à decimis sint concessa religiosis, vel
etiam Clericis, jure communi?

De jure communi antiquo Monachi seu religiosi, imò & Clerici regulares in communi viventes, sunt exempti à solvendis decimis etiam prædialibus, ex illis scilicet prædiis, quæ propriis mani-

bus seu laboribus, aut sumptibus excolunt. Quod tamen commune & universale privilegium per jura posteriora multum restrictum fuisse ex c. ex parte 10. h. 2. patet (ubi hæc exemptio, in quantum religiosos omnes concernebat, concessa tantum fuit quoad novalia, quæ propriis manibus, aut sumptibus excolebant, & ad nutrimenta animalium suorum sive pascua, ac hortos) & adhuc amplius per c. Nuper 34. h. 2. ubi decrevit Innocentius III. in Concilio generali Lateranensi, ut religiosi impofterum de bonis & prædiis, quæ post dictum Concilium acquisiverunt, etiam si propriis manibus aut sumptibus excolant, decimas solvant illis Ecclesiis, quibus solvi ex talibus prædiis decimæ debebant, antequam ad religiosos prædia talia pervenerint, nisi aliter cum ipsis Ecclesiis componant (tum ut ne occasione privilegiorum nimium graventur Ecclesiæ parochiales, tum ut Ecclesiarum Prælati & Rectores promptiores sint ad jura religiosorum defendenda contra violatores) etiam si ea prædia prodote & fundatione seu sustentatione monasterij aut Ecclesiæ sint assignata, cum enim talia acquisita cum suo onere transfereant, & prius, antequam ad monasterium devenerint, onus decimarum habuerint, consequenter mirum non est, si cum onere hoc suo ad religiosos transiverint, si aliunde privilegiati non sint. Sicuti tamen hoc c. Nuper non extendit se ad novalia, quæ post Concilium Lateranense suis laboribus aut sumptibus excolunt religiosi, ob odiosam restrictionem, quæ nullam de novalibus mentionem facit & consequenter, non ob-

stante *c. Nuper*. immunes sunt religiosi vi capitulis ex parte: à solvendis decimis ex novalibus, suis laboribus, aut sumptibus post Lateranense etiam excultis, ita constitutioni illi in *sis. capit. Nuper factæ*, non derogatur per concessa postmodum religiosi privilegia, nisi per clausulam specialem, derogantem omni contrariæ constitutioni, sub expressis verbis, in Concilio etiam generali facta, ob defectum scilicet intentionis in concedente privilegium, prout passim docetur de constitutionibus in Generali aliquo Concilio factis: & hinc si hodie concedatur religioso ordini privilegium immunitatis à solvendis decimis, absque speciali derogatione *c. Nuper*. extendit quidem se tale privilegium, ut de prædiis non teneantur solvere decimas hi religiosi, si, antequam ad illos talia prædia devenerunt, nullæ ex illis solutæ fuerunt decimæ, non tamen extendit se ad prædia, ex quibus decimæ solutæ fuerunt, antequam ad religiosos prædia talia devenerunt: si verò in concessione immunitatis hujus expressè derogeretur *c. Nuper*, vel omni contrariæ constitutioni, in Concilio Generali etiam factæ, immunes erunt religiosi tales à dandis decimis, etiam si prius, quam ad illos talia prædia devenerunt, decimæ ex illis solutæ fuerunt.

§. V.

De interpretatione privilegij exemptionis à decimis solvendis.

PRImò privilegium, quo à Sede Apostolica aliqui in genere exemptuntur à solvendis decimis, intelligi non debet de prædiis conductitiis, prout sumitur ex

c. Dilecti 8. h. t. quia privilegium Principis, quatenus cedit in alterius præjudicium, strictè interpretari oportet, ne grave damnum inferatur tertio, et graviter nocere non intendit, qui privilegium concedit, Pontifex.

Non extendit se Privilegium hoc immunitatis, ad agros v. g. & fundos, quos alii excolendos in Emphyteusio v. g. aliter propriè elocant, quod etiam decimæ solvi debeant à colonis v. g. prout ex *c. Licet* 11. h. t. & ex *Clementis eodem* tum ob rationem paulo antedictam, tum quòd verba privilegij pleneque tantum eximant à decimis solvendis ex prædijs, quæ propriis laboribus, aut sumptibus excolunt, quorum natura sit in casu hoc: si tamen privilegium esset reale, & diceret, *eximi prædictorum talium ab onere solvendarum decimarum*, tum in tali casu etiam elocata ab his religiosi prædia gauderent concessâ immunitate, cum prædia etiam elocata sub dominio talium religiosorum manerent.

Tertio privilegium talis exemptionis, quamvis ex parte eorum, quibus dicitur tale privilegium, favorabile esse potest, quatenus scilicet favet religioni absolute tamen odiosum potest esse, & consequenter strictè interpretandum, tum quia juri communi derogat, tum quia cedit in præjudicium tertij, Ecclesiarum scilicet Parochialium, parochiarum &c. & hinc id ita intelligendum est, ut ultra verborum propriam, & usitam significationem, extendi non debeat, etiam ob majoritatem rationis, & si nulla exceptio aut limitatio apponitur, omnia quidem comprehendat, si usitata signifi-

Ratio exigit, & nullæ conjecturæ de
strictiore præsumendâ privilegium con-
cedentis mente, aut contradiccionis, seu
absurdi devitandi necessitas, &c. urgeat,
uti colligitur ex *c. Ad audientiam 12.*
h. t.

§. VI.

*Quibus modis privilegium non
solvendi decimas amittatur?*

TRibus potissimum modis hoc privi-
legium amitti censetur,

Primo, si privilegium tale progressu
temporis in grave præjudicium Ecclesiæ
Parochialis cedat, vel eorum, ad quos
aliâs tales decimæ pertinerent, ita ut
scandalum, & querelæ justæ inde orian-
tur; in tali enim casu cessat, aut revocari
debet tale privilegium, uti sumitur ex
c. Suggestum 9. h. t. cum non sit intentio
concedentis tale privilegium immunitatis
à solvendis decimis, in grave præjudicium
alterius Ecclesiæ illud concedere.

Secundò amittitur hoc privilegium
immunitatis per non usum, sive usum
contrarium quadraginta annis de jure
novo continuatum, si scilicet per tantum
temporis spatium decimæ à privilegiatis
solutæ sint, intra hoc enim tempus præ-
scribi potest obligatio etiam contra Ec-
clesias.

Tertiò amittitur hoc privilegium per
transactionem, seu compositionem inter
partes post obtentum privilegium fa-
ctam, uti colligitur ex *cap. 8. § 9. h. t.*
(cum per talem conventionem fieri vi-
deatur privilegii renunciatio) & per alie-
nationem prædiorum, quæ ratione privi-
legii religiosi v. g. concessi exempta
erant, ad onere decimarum, cum per

talem alienationem jam non sub privile-
giatis, quibus principaliter immunitas à
solvendis decimis ex hoc prædio suo con-
cessa est, maneat prædium tale, sed
transeat ad dominum non privilegia-
tum.

S E C T I O IV.

*De personis & Ecclesiis,
quibus pendenda sunt decima,
& tempore ac loco, quo sunt
solvenda.*

§. I.

*Quibus personis & Ecclesiis decimæ
sunt solvenda.*

DE jure communi Canonico Paro-
chis, sive Rectoribus Ecclesiarum
Parochialium decimæ ex fructibus præ-
diorum, quæ intra fines cujuscunque
sita sunt, integræ solvendæ sunt, ut con-
stat ex *c. Cum contingat 29. & ex c. Cum
in tua 30. h. t.* ita ut fundatam in jure in-
tentionem pro se habeat Parochus, in
ordine ad decimas, contra quemcunque
possessorem juris decimandi, cui jus im-
munitatis probandæ incumbit, cum ex
primæva decimarum institutione jus de-
cimandi annexum sit curæ animarum.
Negari tamen non potest, quin aliis
etiam sæpe Clericis, Præpositis v. g. De-
canis, Canonicis, vel aliis beneficiatis,
secundùm portionem, quæ eorum digni-
tatis, beneficiis, &c. applicatæ sunt, jus
decimandi competat (uti colligitur etiam
ex *c. Ex parte 21. h. t.*) postquam aucto-
ritate Ecclesiæ redditus cujuscunque
Parochiæ in plura beneficia sunt divisi;
cum

cum etiam hi vi suorum beneficiorum in spiritualibus populo inserviant: & quamvis religiosis vi status sui non conveniat proprium jus percipiendi decimas, neque illis ex iure communi hæc debeantur, cum non obligentur ex vi status sui, & ex officio in spiritualibus ministrare, possunt tamen illis decimæ competere ex speciali privilegio, aut ex unione Ecclesiarum Parochialium facta monasteriis, &c.

Sunt autem decimæ prædiales illi Parochiæ ordinariè solvendæ, quamvis baptismalis non sit, intra cujus fines prædialia decimabilia sita sunt, etiamsi in alia Parochia ille, ad quem talia prædialia pertineant, habitet, & Sacramenta percipiat, ut colligitur ex c. 29. & 30. h. t. cum enim decimæ tales prædiales sint onera realia, quæ ipsis prædiis frugiferis inhaerent, consequenter non attenditur possessor, aut colonus, vel dominus prædii, in ordine ad decimas ex illis præstandas, sed Parochia, intra quam sita sunt. Vult tamen Pontifex in c. Cum sint 18. h. t. hoc in negotio recurrendum ad consuetudinem, quæ observari debet, ut etiam præscribitur in c. Ad Apostolica 20. h. t. ubi etiam de personalibus decimis, si earum adhuc usus alicubi viget, asseritur, quod illi Ecclesiæ, in qua quis domicilium, aut quasi domicilium habet, & in qua Sacramenta percipit, præstari debeant, cum decimæ tales velut onus merè personale personam sequantur.

Mixtæ denique decimæ, ubi earum usus est, & ex fructibus, ac foetibus pecorum solvuntur, de iure communi illi Ecclesiæ solvendæ sunt, intra cujus terminos pecora pascuntur; vel si in diversis Parochiis per notabile tempus pascantur,

in alia tamen accubent, & ovile habent, inter Ecclesias tales decimæ illæ sunt pro portione dividende, aliud recepta consuetudo obtinet, quæ in hac materia multum valet, & diligenter observari debet.

§. II.

De tempore & loco, quo prædialia sunt decimæ.

Solvendæ sunt decimæ prædiales postquam fructus à solo loco sunt, & collecti, ut constat ex c. de homines 7. junct. Gloss. verbo fructibus collectis h. t. neque enim in illa solvuntur, quæ alteri debentur, morari aut oportet, neque prævia monitione solvantur, nisi qui morantur, per centum cogere debeant. Personales vero decimæ adhuc usus est, commodissime solvantur ad multa incommoda evitanda, usque ad finem anni. Mixtæ denique decimæ, quæ ex fructibus pecorum, & foetibus horum solvuntur, citius aut tardius solvi debent, ratione utilitatis, &c. in his tamen præstandis & attendendis consuetudo.

Ad locum, in quo solvendæ sunt decimæ, quod attinet, non tenentur decimæ dominus prædii, vel colonus decimæ suis sumptibus, si jus commune tenentur ad horreum Parochi, vel Ecclesiæ, obligatio ista nullo iure probari potest, certiores tamen facere prius debent, si rochos de fructibus in horreo collectis, ut per Procuratores saltem decimis provideant, attendenda tamen iterum est circa hoc punctum consuetudo recepta.

SECTIO V.

De decimis novalium.

§. I.

Ad quem pertineant decima novalium, spectato jure communi?

NOvale in ordine ad decimas, dicitur ager v. g. de novo ad cultum seu culturam redactus, de quo non exstat memoria, quod aliquando cultus fuerit. *c. Quid per novale 27. de V. S.* quæ autem terra, aut prædia semel sunt novalia, semper censentur novalia, quoad immunitatem à solvendis decimis, si privilegiatus v. g. sit aliquis, ut de novalibus suis nullas decimas solvat, uti probatur *ex c. m. de privileg.* independenter tamen à tali exemptione, novalium decimæ spectato jure communi ad eam Parochiam pertinent, intra cujus fines prædia de novo culta sunt sita, prout deciditur *in c. Quoniam 13. h. r.* cum enim decimæ novalium sint prædiales, consequenter eandem obligationem habent, quam habent alie decimæ prædiales. Quod si verò intra Diocæsin quidam novalia excolantur, non tamen intra fines certæ Parochiæ, tum decimæ eorum, ad Episcopum pertinent, qui aliter quidam Ecclesiæ applicare eas potest, vel suis usibus reservare *c. quoniam 13. h. r.*

§* * §

Compend. Piribing.

§. II.

An privilegium de non solvendis decimis extendatur etiam ad novalia, vel non extendatur?

PROBabilius est, quod privilegium absolute concessum de non solvendis decimis ex propriis prædiis, etiam extendendum sit ad novalia, post concessum privilegium exculta, uti colligitur *ex c. Ad audientiam 12. h. r. & ex c. Ex parte 10. & 27. eodem.* quia verba generaliter & indefinite loquentia secundum propriam eorum significationem, de omnibus prædialibus decimis intelliguntur, quæ nomine etiam decimæ novalium veniunt, nisi enormis læsio Ecclesiæ Parochialis, contra quam hæc à decimis solvendis immunitas conceditur, aliter intelligi talia verba velit.

§. III.

An privilegium percipiendi decimas etiam ad novalia se extendat?

PRivilegium percipiendi decimas, ex prædiis ad Ecclesiam Parochialem de jure pertinentibus, non extenditur ad decimas novalium, quæ intra fines talis Ecclesiæ post concessionem privilegii excoluntur, nisi harum etiam decimarum in concessione privilegii expressa mentio fiat, prout sumitur *ex c. 2. h. r. in 6.* cum tale privilegium velut odiosum, & præjudicans Ecclesiæ Parochiali v. g. restringendum potius videatur, quantum verborum proprietas patitur, ut non extendatur ad futura, sed præsentia tantum prædia, quæ tempore concessi privilegii decimabilia fuerunt. *Ex*

Bbb b quarta

quamvis privilegium negativum, non solvendi decimas, absolute concessum, etiam ad novalia se extendat, hoc tamen de privilegio affirmativo, percipiendi decimas, dici non potest, ob majorem illius præ hoc universalitatem, quam habet negatio præ affirmatione, & majus præjudicium Ecclesiæ: Quod si verò privilegium alicui concedatur, decimas ex novalibus etiam percipiendi, qui antiquas decimas in tali loco percipere solet, non debet illud extendi ad decimas novalium, quas alij tempore concessi privilegij possidebant, tanquam jure sibi debitas, sed intelligi debet tantum de illis novalibus, quæ post impetratum privilegium sunt, & secundum illam quantitatem, in qua antiquas decimas percipit *c. statuto 2. h. t. in 6.* Ex quo *c. §. statuimus* insuper patet, quod privilegium tale in casu, quo antiquæ decimæ percipiuntur ab aliquo, ad decimas novalium percipiendas concessum, extendi non debeat, ultra medietatem talium decimarum, quamvis antiquas decimas integras percipiant, ne nimium scilicet præjudicetur alijs Ecclesijs, ad quas de jure decimæ tales pertinerent.

§. IV.

An præscriptio decimarum intra certum locum extendatur ad decimas novalium; Et an si fundus mutetur, ita ut v. g. ex prato fiat ager, maneat obligatus ad decimas solvendas, sicut ante?

Qui præscripsit decimas prædiales intra fines alicujus Parochiæ, non potest vi illius præscriptionis percipere

decimas novalium, postea intra eandem parochiam factorum, nisi ex rationabili causa ostendat illas ad se pertinere, quod sumitur ex *c. cum contingat 29. h. t.* qui enim non plus præscribitur, quam possideatur, novalia autem nondum habentur, quando antiquas decimas in tali Ecclesiâ talem præscripsit aliquis, ut sequenter præscribi non poterat decimæ ex talibus novalibus præstandæ, nisi fundus ille, aut terra illa etiam antea priusquam ad novale redacta esset, prædictarum decimarum nomine, glandes v. g. &c. persolverit, hoc enim in casu fundus ille jam ut decimabilis possessus præscriptus, in novale permutatus, decimas solvere deberet.

Quod si enim (quæ res questio hujus paragraphi est) fundus in prædictum ad decimas obligatum mutetur, ita ut ex prato v. g. fiat ager &c. (quam mutationem potest facere fundi talis dominus pro arbitrio suo) decimæ prædictæ ex fundo taliter mutato eidem debentur, cui prius ex fundo tali decimæ prædictæ fuerunt *c. Commissum 4. h. t.* ut etiam, fertior si per mutationem talis fundus ille factus sit, fertior decimæ dari debeant) quamvis immutabilitas hujus terræ mutetur, ut per fructus ferat, manet tamen eadem substantia, eadem scilicet terra decimarum, consequenter, nisi consuetudo decimarum illorum, quos fundus mutatus nunc profert, abrogaverint, ex fructibus modò progenitis decimæ dari debent, quidem si per transactionem, vel privilegium, ex vineis v. g. debentur decimæ Ecclesiæ alicui, ex agro autem fuerit mutatio facta in vineas, consequenter

huic Ecclesie, jam ex vineis debentur decimæ, cui juxta factam transactionem, aut concessum privilegium sunt decimabiles vineæ, nisi per frequentes tales mutationes nimium pateretur Ecclesia Parochialis, cui in tali casu per imploratum etiam judicis officium succurri deberet.

SECTIO VI.

De variis modis, quibus
acquiri potest jus decimandi in
alia Ecclesia, aut Parochia, vel im-
munitas ab obligatione solvendi
decimas?

§. I.

An & qua ratione per consuetudi-
nem acquiri possit jus decimandi,
in aliena Ecclesia, aut Pa-
rochia?

UT Ecclesia aliqua, monasterium, vel persona Ecclesiastica, jus acquirat percipiendi decimas, ex prædijs intra alienam parochiam sitis, per consuetudinem legitimè præscriptam obtineri potest, cum sint 18. & e. ad Apostolica 20. h. t. cum enim decimæ prædiales, absolute loquendo, non sint juris divini sed Ecclesiastici tantum, consequenter præscribi possunt ab illis, qui spiritualia possidere possunt (& quidem ut probabilius sententia habet, 40. annis cum titulo, vel tempore immemoriali, si sine titulo ab Ecclesia non Parochiali v. g. contra Ecclesiam non Parochialem præferantur) & qui in certa v. g. terra jus decimandi præscripsit, habet jus percipiendi decimas ex omnibus fructibus,

qui in illa terra nascuntur, nisi ex certis fructibus juxta receptam consuetudinem nullæ decimæ in illo loco solverentur, aut certum tantum genus decimarum, majores v. g. non autem minores, quæ semper Ecclesie parochiali solutæ fuerunt, præscripserit.

§. II.

An & quomodo jus decimandi per
transactionem, & quibus præterea
modis acquiri possit personis
Ecclesiasticis?

QUOD transigere possint super decimis inter se parochi v. g. ita ut jus decimandi uni, vel alteri, vel utrique secundum diversas partes conveniat ex c. 3. & 9. h. t. constat (modò in tali transactione nullum pactum Simoniacum interveniat) neque speciali tali transactioni, per privilegium exemptionis, à solvendis decimis, postmodum superveniens, derogatur, nisi expressâ mentione illi derogetur, prout sumitur ex c. multiplici. 3. h. t. cum non fuerit suæ intentionis, ut ait in relato c. Pontifex, per privilegium concessum, transactioni factæ derogare, & sic jus parti jam acquisitum adimere.

Potest autem super jure decimarum in arbitros etiam compromitti, ita ut per arbitrium, seu sententiam arbitrorum, cui partes stare debent, jus decimandi uni parti acquiri, alteri verò adimi possit, totum, vel ex parte & c. (intervenientibus saltem solemnitatibus ad alienationem requisitis) & potest etiam una Ecclesia jus suum decimarum, cum

B b b b 2

altera

altera Ecclesia permutare, vel si à spiri-
tuali titulo, legitimâ potestate jus deci-
marum separatim sit, veudi poterit &
elocari &c. cum ut sic nihil ampliùs spiri-
tualitatis habet.

§. III.

*An & qua ratione obligati ad
prestandas decimas, ab illis liberari pos-
sint per consuetudinem introductam,
vel legitime præscriptam, vel
per transactionem?*

Quod possint non quidem per pote-
statem sæcularem *c. tua 25. h. 2.* sed
per privilegia à Summo Pontifice con-
cessa, ab obligatione decimarum sol-
vendarum eximi aliqui, jam supra di-
ctum; potest tamen etiam hæc obliga-
tio per contrariam consuetudinem tolli,
& abrogari, non tantum à Clericis, sed
etiam à laicis; non tantum quoad deci-
mas personales, sed etiam quoad reales;
non tantum ex parte, sed etiam in totum,
modò ministris Ecclesiæ aliunde suffi-
cienter provisum sit, prout passim do-
cent RR. contra antiquos Canonistas;
& ratio probat, quod scilicet nec natu-
ralis, nec divini juris sit, in nova lege, hæc
solvendi decimas (formaliter acceptas)
obligatio, sed juris merè Ecclesiastici, &
consequentem, sicuti alia, quæ juris po-
sitivi Ecclesiastici sunt, per contrariam
consuetudinem tolli possunt, ita pote-
rit etiam hæc solvendi decimas obliga-
tio: quod ipsum praxis etiam comuni-
ssima probat, quæ non tantum nullam am-
plius obligationem personalium decima-
rum agnoscit, sed nec realium semper, &
in omnibus minutis etiam fructibus &c.,
& sicuti privata particularis persona, sive

Clericus hic sit, sive laicus, 40. annis
cum titulo, vel tempore immemoriali
sine titulo quidem, non tamen sine bo-
na fide, præscribere hanc immunitatem
potest, prout probatur *ex t. 1. de pre-
scrip. in 6.* sic, ut communitas etiam
liberetur, ab obligatione solvendi
decimas, sufficit consuetudo contra
40. annis bonâ fide continuata, quæ
nullum titulum hujus exemptionis
ostendere possit illa communitas, *ita
c. ultimum de consuet. junct. Celsi
legitimè sit præscripta*, neque tam pro
qualemcumque consuetudinem, ut
præscriptionem obligatio hæc solvo-
darum decimarum ita tolli possit, et
non denuò obligare incipiat, si in illa
Ecclesiæ congruâ suâ substantiâ de-
stituantur, (cum ut sic sit jura canonice
obligatio hæc) aut si Pontifex licet
præcipiat solutionem decimarum, non
obstante ullâ consuetudine, aut præ-
scriptione in contrarium, capta est
justas causas, in bonum commune, con-
suetudines tales sæpius tollere.

S E C T I O VII.

*De decimis laicalibus, sive
possessis, aut desentis à
laicis.*

§. I.

*An & qua ratione laici sive
lares sint capaces juris decimarum
sive percipiendi decimas.*

Certa est, & communis sententia
Quod jus decimandi, quatenus
...

§. II.

An ab Episcopis aliisque Prælatibus Ecclesiasticis, Papæ inferioribus decima in feudum concedi possint laicis?

rituale est, siue fundatum in titulo spiritualis officij, sæcularibus laicis non competat, nec concedi possit, prout expressè statutum est in Concilio Lateranensi *can. 1. cau. 16. g. 7.* Et habetur etiam *in c. ad hoc. 15. h. 1.* (ubi pœna excommunicationis statuitur in laicos, juris decimandi, quatenus spirituale quid est, detentores) ita, ut nec Pontifex tale jus spirituale fundatum in titulo spirituali, offerendi Sacrificium v. g. administrandi Sacramenta &c. quæ dependent à potestate sacri ordinis, concedere laicis sæcularibus possit: quatenus tamen à titulo spirituali jus illud decimandi abstractum, & separatum est, ac merè temporale quid est, jus scilicet decimam partem fructuum accipiendi, sine ulla obligatione spiritualis cuiusdam ministerij, vel si solam commoditatem fructuum decimabilem, ad unum, vel plures annos, aut ad tempus vitæ suæ parochus v. g. laico concedat, aut elocet, vel si conferatur fructuum decimabilem portio v. g. laico per modum temporali stipendij pro obsequio, aut officio à laicis præstare solito, vel si fiat in Principem v. g. laicum, per modum liberalis donationis, aut in alium quemcumque, per modum feudi à Pontifice talium decimarum translatio, propter magna merita in Ecclesiam collata, in subsidium necessarium pro defensione Ecclesiæ, ad necessariam, & honorificam Ecclesiæ recognitionem &c. potest etiam laicis jus decimandi competere.

DE jure antiquo potuisse Episcopos, alióque Prælatos inferiores, Ecclesiarum suarum decimas, in feudum concedere laicis, ob justam causam, ex decreto Urbani II. in Concilio Tur. 1096. celebrato patet, post hoc tamen Concilium, aut saltem post Concilium Lateranense 1179. celebratum omnibus Summo Pontifice inferioribus, hæc infeudandi circa decimas Ecclesiæ, potestas adempta est, ita ut factæ etiam post hoc Concilium ab inferioribus Papæ infeudationes, non tantum illicitæ, sed etiam nullæ sint, prout etiam patet *ex c. Quamvis 17. h. 1. Et ex c. prohibemus 19. eodem,* ut plurimi scilicet abusus, qui per tales infeudationes, in præjudicium Ecclesiarum irrepleant, impedirentur.

§. III.

An & qua ratione laici decimas, quas obtinent, in alios transferre possint?

LAICUS, si injustè detineat decimas Ecclesiæ, non potest illas in feudum concedere, aut alio quovis titulo in alios laicos transferre, uti patet *ex c. prohib. 19. h. 1.* (neque enim, qui injustè detinet, ullum jus habet ad tales decimas, & consequenter nullum etiam in alios se transferre potest) si verò justè possideat
 Bbb 3 illas,



illas, tum valde probabile est, quod alteri laico, cum consensu Episcopi, concedere eas possit in feudum, *gloss. cit. c. prohibemus. v. laicos.* quia subinfudatio vasallo concessa etiam in feudo Ecclesiastico locum habet, cum nullus juris textus afferri possit, in quo hæc decimarum etiam talium subinfudatio laico faciendâ prohibeatur, si fiat cum consensu Episcopi, cujus est damna Ecclesiæ præcavere. Quod si tamen laici, qui decimas Ecclesiæ detinent, quas ante Concilium Lateranense in feudum perpetuum v. g. acceperunt, restituere quidem velint eas Ecclesiæ, induci tamen non possint, ut suæ eas Ecclesiæ restituant, possunt alijs Ecclesijs, aut monasterijs illas restituere, *c. 2. §. sanè h. t. in 6.* quo tamen in casu intervenire debet consensus Episcopi (ad multas scilicet fraudes cavendas) nisi recepta consuetudo introducta sit, in aliquo loco, vi cuius laici liberè disponere possunt de decimis (justè detentis) & quovis modo de his contrahere, sicuti de suis patrimonialibus, qualis consuetudo etiam in nostra Germania vigere videtur, in plurimis decimis, quas laici possident; neque sine ingenti ea animarum damnatione, plurimorum contractuum everfione &c. damnati vel rejici potest, quia videntur tales decimæ, per legitimam Sedis Apostolicæ auctoritatem, à Titulis clericalibus penitus esse abstractæ, & concessæ laicis (in remunerationem meritorum Ecclesiæ præstitorum, vel ad eorum animos Ecclesiæ conciliandos, vel ad opem eorum promptiorem in casibus necessitatis Ecclesiæ &c.) ut tanquam bona

patrimonialia habeantur; quod ipsum etiam de decimis dici debet, à tempore immemoriali, bonè fide possessæ, sine ullius contradicitione à laicis fuerunt, qui nunquam dimovere patientur, aut dimoveri debent, donec liquidò constet, quod tales decimæ legitimo modo ad eos pervenerint, cum talis immemorialis possessio, præscriptionem legitimi tituli, & ejus probationem inducat: neque tamen sola accessio, aut donatio decimarum ablatæ facta, inducit titulum (nec coloratum quidem) ad præscribendum decimas. ut patet ex *c. dudum 31. h. t.* qui tamen à laico decimas accipit, credens talem concessionem esse validam, is error in parte manifesto, uti patet, error autem parte ad præscribendum non prodest, uti supra dictum.

SECTIO VIII.

De iure, quod competit Ecclesiæ, vel clericis in decimis, & qua actione illa exigi possint; item de iure dice in causa decimarum, ac penitus non solventium decimarum.

§. I.

Quale jus habeat Ecclesiæ, vel ipsi Rectores, in decimis, seu fructibus decimarum?

Circa fructus decimales, tamen decimatos, aut separatos à reliquis fructibus, habet Ecclesiæ, Rectores seu ministri illius, non quidem plenam & perfectum dominium, habent tamen jus reale in illis, & quasi dominium utile.

zã quod fructus nondum separati ab alijs maneant in dominio illius, cuius sunt prœdia, tum quod onus reale fructus habeant, ratione cuius decimari possunt ab eo, qui jus decimandi habet, ad quemcunque possessorem transiverint; postquam verò ab alijs fructibus fructus decimales separati sunt, eorum dominium directum, & plenum ad Ecclesiam spectat, quamvis actualis traditio, sive realis apprehensio nondum sit facta, ob speciale scilicet Ecclesiarum privilegium, vi cuius dominium rei acquirere potest Ecclesia, etiam ante traditionem factam.

§. II.

Qua actione Ecclesia, vel ejus loco parochus, aut Episcopus in iudicio exigere possit decimas sibi debitas?

SI de jure decimandi instituat lis, habet actionem confessoriam utilem Ecclesia, per quam à iudice declarari potest, quod jus decimandi sibi competat. Si verò de decimis, sive fructibus ipsis decimabilibus, nondum tamen separatis à fundo lis moveatur, tum Ecclesia ad separationem, ac solutionem agere potest, conditione ex lege, seu canone, quæ simul est actio in rem scripta, sive rei persecutoria, contra quemvis fructuum non decimatorum possessorem, sive dolosum, & negligentem destructorem juxta *c. pastoralis 28. h. t.* neque tamen exigi decimæ præteritæ ab eo possunt, qui prædium nondum decimatum emit, aut de novo possidet, sed à venditore, sive priore possessore, cum onus decimarum per se non inhaereat fundo, ex

quo solvuntur decimæ, sed solum respectivè, sive in ordine ad fructus, quibus per se & immediatè onus hoc competit.

§. III.

Quis sit iudex competens in causa decimarum; & quæ pœna de jure statuta sint in eos, qui decimas non solvunt, quas debent?

SI quæstio sit de proprietate, sive jure decimarum, ad quem hoc jus pertineat; vel ex quibus fructibus solvendæ sint decimæ; vel si lis moveatur de privilegio, aut immunitate à decimis, vel denique lis moveatur de jure possidendi, ad solum Ecclesiasticum iudicem pertinet in causa tali judicare (cum laici Ecclesiastica negotia tractare non possint *c. 2. de judic.*) qui summariè causam talem cognoscat, & sententiam in scripto ferat juxta *Clement. 2. de P. S.* si verò sit meri facti quæstio, an quis perceperit, vel solverit decimas, vel de nuda detentione, sit controversia &c. causa mixti fori videtur, juxta communem præxin, & consuetudinem. Pœnæ verò, quæ de jure statutæ sunt, in non solventes decimas, quas debent, sunt variz, potissimæ sunt excommunicatio (præmissâ tamen monitione) & privatio sepulturæ Ecclesiasticæ: quatum neutra tamen à parocho, qui non solutæ fuerunt decimæ, absque superioris Ecclesiastici iudicis commissione infligi poterit, cum nulla illi competat fori externi jurisdicção.



SECTIO IX.

De primitiis, & oblationibus.

§. I.

De primitiis.

Primitiæ dicuntur, *primi fructus agrorum, vinearum, horticorum &c. primogenita in animalibus &c.* ut colligitur ex variis sacrarum litterarum textibus. Distinguntur à decimis, quòd illæ sint primi fructus, & immediatè Deo offerantur, in gratiarum actionem pro frugibus terræ &c. decimæ verò sint decima pars fructuum, quæ in sustentationem ministris Ecclesiæ immediatè debetur; & quamvis in antiqua lege ex præcepto legis divinæ scriptæ, offerri deberent, primitiæ, ex omnibus fructibus Deo, juxta varios Sacra Scripturæ textus, & olim etiam in lege Evangelica, ex præcepto juris Ecclesiastici, solvi deberent sacerdotibus, & ministris Ecclesiæ; prout etiam varia jura indicant, hodie tamen in plerisque locis est hæc obligatio extincta, ut nemo de his solvendis ex obligatione sollicitus sit.

§. II.

De oblationibus.

Oblationum nomine, prout à decimis, primitiis, & alijs donationibus, ac legatis Ecclesiæ factis distinguuntur, quæ sub nomine oblationum latius accepto comprehendi possunt, earum oblationes veniunt, *quæ ad altare à Christi fidelibus Deo, & Sanctis offeruntur, religionis*

*intuitu, licet postea in usum Ecclesiæ vel ministrorum ejus vertantur: nullum quidem de strictè dictis oblationibus faciendis præceptum in Ecclesiis habetur (quæ enim præcepta in jure canonico antiquo oblationes præcipere videntur, loquuntur in ampliore sensu accipendo oblationes, de illis scilicet, quæ in titulo, vel ut census, vel ut legati, vel ut decimæ &c. in casu quo defectu sustentatio congrua ministris Ecclesiæ ex cōsuetudinariis aliquâ obligatione debentur Ecclesiæ) laudabiles tamen & pias, ac spontaneas consuetudines esse negligendas, monet Pontifex in *Apostolicam* 42. *de Simonia*, capitulo 1. *men etiam quorundam oblationum ad aram admittere, vel accipere prohibetur, prout videre est, apud ipsam in can. 2. dist. 90. v. dona altaris &c. manifestis, à raptoribus, à pauperum oppressoribus, à sacrilegis, à contumacibus, à publicis meretricibus, à scandalum scilicet vitandum, & non deatur Ecclesiæ cum illis velle communicare, in iniquè partis &c. ob quam etiam non possunt hæc oblationes accipi ex illis, quæ sunt injustè acquisite, quæ debentur alijs, vel ex pietate, vel ex charitatis &c. obligatione. Et quovis tales oblationes immediatè Deo fiant, in usum tamen illorum converti possunt, qui curam animarum in Ecclesiâ ex officio, & obligatione ministrant. Et hinc oblationes, quæ fiunt capellæ alicui, aut altari in Ecclesiâ parochiali existenti; vel quæ fiunt in capella, aut oratorio, sito intra fines, & limites parochialis Ecclesiæ, vel quæ**

unt ad imaginem depictam v.g. in pariete domus privatæ alicujus personæ, vel quæ sunt sacerdoti in Ecclesiâ parochiæ alienæ celebranti, non ad capellanum loci illius, aut in ara celebrantem, sed ad parochum, intra cujus parochiæ fines hæ oblationes fiunt, pertinent, nisi ex intentione offerentium aliud præsumi debe-

at, quorum voluntati sine dubio satisfieri debet, aut recepta in taliloco consuetudo aliud jubeat, prout circa Neomytis factas oblationes statuitur, quæ non ad parochum, etiam si in Ecclesia parochiali primitias ille celebret, sed ad Neomytam pertinent.

—(0)—

TITVLVS XXXI.

DE REGVLARIBVS ET TRANSEVTIBVS AD RELIGIONEM.

SECTIO I.

De essentia status religiosi in communi, ejusque proprietatibus, & institutione.

S. I.

Quid sit status religiosus, & quam requirantur ad substantiam veram ac propria religionis?

Status religiosus definitur potest, quod sit stabilis in communi vivendi modus fidelium, ad Christiana charitatis, perfectionem tendentium, editis tribus substantialibus votis, perpetua castitatis, paupertatis, & obedientiæ, ab Ecclesia approbatus. Requiritur ergo ad substantiam veram religionis (prout hic de ea sermo est) quatuor conditiones. Primò ut serventur in tali statu, tria consilia Evangelica, paupertatis, perpetuæ castitatis & obedientiæ (per quæ consilia remouentur, quæ vel maximè perfectioni obstant) non quidem quasi paupertas religiosa debeat omnino incapacem dominij facere

Compend, Pirhing,

religiosum, quod falsum esse, clarè patet, ex religiosi scholasticis Societatis Jesu, qui verè religiosi sunt, dominij tamen, & retinendi, & acquirendi capaces sunt, prout negari non potest, post bullam Gregorij 13. Ascendente Domino; sed quòd priuè omni usu, & dispositione rerum pretio æstimabilem, sine licentiâ superioris, & ut hoc volente abdicare se omni etiam dominio parati sint. Secundò ut tria consilia illa Evangelica voto perpetuam obligationem continentem firmentur; status enim quandam immobilitatem, & perpetuitatem dicit, non quidem absolutam, ex parte utriusque, statum incipientis, & illius communis, quæ talem admittit, cujus rei iterum clara paxis habetur, ex religiosi Societatis Jesu, non professis, ex bullis Pontificum, institutum Societatis confirmantibus, sed ex parte illius saltem, qui statum talem arripit. Tertio ut hæc tria vota emittantur in religione, quæ per Sedem Apostolicam, non tantum in vim pii modi vivendi, sed in

Cccc

viii